

Vasné Botár Ágnes

A vállalkozások tipikus külső
finanszírozási forrásai (hitel, lízing,
értékpapírok)

A követelménymodul megnevezése:

A vállalkozások alapítása, működtetése, átszervezése, megszüntetése

A követelménymodul száma: 0001-06 A tartalomazonosító száma és célcsoportja: SzT-017-50

A VÁLLALKOZÁSOK TIPIKUS KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSAI (HITEL, LÍZING, ÉRTÉKPAPÍROK)

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

1. Három barátnő Klotild (aki a vállalkozás vezetője), Kati (az értékesítési vezető), Kitti (a beszerzési vezető), kozmetikai termékek terjesztésével, kis- és nagykereskedelmével és viszonteladással foglalkoznak. Vállalkozásuk föllendült, így egy önálló üzletet nyitnának a FORGALMAS üzletközpontban (3 alkalmazottal), ahol a kozmetikumok, kiegészítők kiskereskedelmi értékestése, termékbemutatók, kozmetikai tanácsadás és a megrendelők számára házhoz szállítás lebonyolítása is történne. Az új üzlet megnyitásához a finanszírozási lehetőségeket is átgondolják.

Milyen forrásokat bevonásával támogathatnák a vállalkozás eredményes működését?

2. Családja azt tervezi, hogy régi családi házukat kibővítené, felújítaná (mivel a gyerekek középiskolások lettek és "kinőtték" eddigi otthonukat). A kivitelezés megvalósításához nem rendelkeznek elég pénzzel, így hitelt szeretnének fölvenni.

Milyen szempontokat kellene végig gondolniuk a hitel felvétele előtt, ill. hogyan tájékozódhatnak a különböző lehetőségek között?

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Finanszírozáson a tőke megszerzését értjük, függetlenül attól, hogy a tőkét milyen célra és milyen formában szerezzük meg.

A VÁLLALKOZÁS FINANSZÍROZÁSI LEHETŐSÉGEI

A beruházáshoz szükséges finanszírozási forrásokat általában pénz formájában biztosítják, de a szükséges források megszerezhetők dologi formában is (apport).

A vállalkozás (magánszemélyek is) finanszírozhatja beruházásait saját vagy idegen forrásból, illetve ezek kombinációjával.

A VÁLLALKOZÁSOK TIPIKUS KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSAI (HITEL, LÍZING, ÉRTÉKPAPÍROK)

A tőke megszerzése szempontjából megkülönböztetnek olyan forrásokat, amelyeket a vállalkozás maga hoz létre, és olyan forrásokat, amelyeket a tőkepiac, a pénzpiac biztosít.

Ennek alapján a források két nagy csoportba sorolhatók:

- belső és
- külső finanszírozás.

A vállalatok finanszírozási lehetőségeit foglalja a táblázat.

	Belső finanszírozás	Külső finanszírozás
Saját tőkéből	nyereség (önfinanszírozás)	alap- és törzstőke emelés
	amortizáció	kockázati tőkenyújtás
	tartalékolás	
	a vállalati működés racionalizálása	
Idegen tőkéből	a vállalat folyamatos működése során képződő kifizetési kötelezettségek	Hosszúlejáratúak
		hosszúlejáratú bankhitel
		állami támogatás
		kötvény
		lízings
		forfait
		Rövidlejáratúak
		szállítói hitel
		rövidlejáratú bankhitel
váltóeszámitolás		
factoring		

1. ábra. Vállalkozások finanszírozási lehetőségei

1. Belső finanszírozási lehetőségek

Belső finanszírozási lehetőségnek tekinthető, a vállalat működésének eredményéből származó tőke és a vállalatnál ideiglenesen szabaddá vált pénzforrás.

a. Önfinanszírozás

A saját tőke elemei közül a klasszikus finanszírozási lehetősége a vállalkozás nyeresége. Az ebből történő finanszírozást nevezik **önfinanszírozásnak**.

Önfinanszírozásnál az adózás utáni eredménynek van nagy jelentősége. Az adózás utáni eredményt fel lehet osztani a tagok között, s ezzel rövid távú érdekek kerülnek kielégítésre, vagy háttérbe szorítva a rövid távú érdekeket, a jövőbeni növekedésben bízva, önfinanszírozásra lehet fordítani. **Az üzletvezetés és a tulajdonosok között nem minden esetben van azonos nézet** arra vonatkozóan, hogy melyik érdeket részesítsék előnyben a finanszírozási döntés meghozatalakor.

Az önfinanszírozás elengedhetetlen feltétele a vállalkozás gyarapodásának, elsősorban a kis- és közepes vállalkozásoknál.

A saját tőkével történő finanszírozás előnyei:

- a leírási bevételekből rendelkezésre álló tőkét a vállalkozás korlátozás nélkül felhasználhatja beruházások finanszírozására,
- a visszatartott nyereség beruházás céljára való felhasználását külső szubjektív akarat nem befolyásolja,
- a belülről szerzett tőke a vállalkozás vezetőségét függetleníti a tőkepiactól.

Egy tőkeerős vállalkozás számára kevésbé probléma a likviditás (fizetőképesség) fenntartása, például hitelfelvétellel, vagy kötvények, értékpapírok kibocsátásával. Minél könnyebben elérhetők a külső finanszírozási források egy vállalkozás számára, annál inkább képes osztalékot fizetni.

A kisebb vállalkozások sokkal nehezebben tudnak a tőkepiacról forrást szerezni, így új saját tőke csak a visszatartott nyereség révén érhető el.

b. Értékcsökkenés (amortizáció)

Másik belső finanszírozási lehetőség a befektetett eszközök megtérülése után elszámolt értékcsökkenés (amortizáció). Az amortizáció – az elszámolása után – a cash flow részévé válik, így finanszírozási forrássá válik. (Úgy csökkentheti a vállalkozás az eredményét, hogy a beruházás utáni években már tényleges pénzkidadás nem történik.)

c. Tartalékok

A vállalat meghatározott célokra különböző tartalékokat különíthet el. Ezek a tartalékok – a számviteli előírások figyelembevételével – használhatók fel a vállalkozás finanszírozására.

d. A vállalat működésének racionalizálása

A vállalat működésének racionalizálása akkor szolgál finanszírozási forrással, ha az üzemvitelhez szükséges vagyont csökkentik, illetve a nem szükséges vagy veszteséges vagyონrészeket értékesítik, és ezáltal tőke szabadul fel. Ebből lehet a nyereséges területek működését finanszírozni.

e. Átmenetileg fölhasználható, de kötelezettséggel terhelt belső források

Speciális belső finanszírozási lehetőségnek tekinthető a **vállalat folyamatos működése során képződő kifizetési kötelezettségek**. Belső forrásról beszélünk, mert a tőke ebben az időszakban még a vállalatnál van. A kifizetés időpontjáig ezt a forrásállományt finanszírozásra használhatja a vállalat. Ilyen forrás lehet a munkabér vagy szállítói tartozás, adók, járulékok. **Hangsúlyozni kell azonban, hogy ezek a források csak rövidtávú finanszírozásra használhatók!** Hosszú távú beruházási, befektetési tevékenység nem végezhető velük. Ezekből is következik, hogy eszközök és források lejáratí idejének összehangolása alapvető feladat a vállalat likviditásának (fizetőképességének) megőrzésének érdekében.

2. Külső finanszírozási források

a. Saját forrássá váló kívülről bevont források

A külső finanszírozási források egy része saját forrásnak minősül.

i. Alap- és törzstőke

Az alap- és törzstőke emelés saját forrásnak tekinthető. Ez azt jelenti, hogy a már meglévő **résztulajdonosok további részesedésének növelése ill. új tulajdonosok bevonása történik**. A külső forrás bevonása után a vállalat saját tőkéje emelkedik meg, vagyis az így bevont tőkét visszafizetni nem kell.

2. ábra. Régi vállalati részvény¹

¹ Forrás: www.reszvenykotveny.hu –2010-07-18.

ii. Kockázati tőkenyújtás

Speciális esete a külső tőkebevonásnak a kockázati tőkenyújtás (venture capital), melynek során a vállalkozás egy üzleti banktól illetve egy erre a tevékenységre alakult kockázati tőkebefektető társaságtól nem hitelt, hanem tőkét kap. A társaság az odaadott tőkéje után a vállalattól tulajdonrészt és osztalékot kap.

b. Külső források

A külső források másik jelentős köre az idegen források. Az idegen források lejárat szerint lehetnek rövid- és hosszúlejáratúak.

Az idegen tőkét azok a tőkeelemek alkotják, amelyeket a vállalkozás visszafizetési kötelezettség mellett szerez meg, illetve azok a másokat megillető pénzek (pl. a munkavállalóktól levont személyi jövedelemadó), amelyeket átmenetileg használ, mert a fizetési kötelezettség ideje még nem jött el.

i. Rövidlejáratú idegen források

1. Szállítói (kereskedelmi) hitelek

A szállítói (kereskedelmi) hitelek azok a hitelek, amelyeket a szállítók nyújtanak vevőiknek a szokásos üzletmenet során.

A legelterjedtebb az **ellenérték utólagos kiegyenlítése**, vagyis a teljesítés utáni fizetés. Az üzleti életben jellemző, hogy az áruszállítást vagy szolgáltatásnyújtást követően egy bizonyos idő elteltével kerül csak sor az ellenérték megfizetésére. Ilyenkor a szállító cég saját teljesítésétől a fizetésig kereskedelmi hitelt nyújt a vevőnek (céghitel). A céghitel minden esetben áruhitelként jelenik meg.

A kereskedelmi, vagy céghitel feltételeiben a vevő és az eladó állapodik meg.

A kereskedelmi hitel nyújtásának feltételeit befolyásoló tényezők:

- **Az áru gazdasági természete.** Például a romlandó áru hitel igénybevételével könnyebben értékesíthető, ha a vevőnek van piaca, de az adott időpontban pénze más termékekben van lekötve.
- **Az eladó pénzügyi, gazdasági helyzete.** Annyiban befolyásolja a hitel nyújtásának feltételeit, hogy amennyiben az eladó gyenge pénzügyi pozícióban van, úgy szigorú feltételeket (rövid határidő, kockázatos vevők kizárása a hitelezésből) szab. A tőkeerős, jó pozíciójú eladó úgynevezett liberális üzletpolitikát folytat, melynek célja az árupiac biztosítása, az értékesítés fellendítése.
- **A vevő pénzügyi, gazdasági helyzetének megítélése** (fizetőképesség, fizetőkészség, partneri kapcsolat, megrendelés nagysága, gyakorisága stb.). Pénzügyileg erős vevő hosszabb lejáratú és kedvezőbb feltételekkel kaphat hitelt.

- **A készpénzfizetési engedmény, árengedmény.** A kereskedelmi hitel futamidejét befolyásolja a készpénzfizetési engedmény, amely a vevőt akkor illeti meg, ha azonnal, vagy ha az esedékességnél rövidebb határidőn belül fizet.
- **Az általános gazdasági helyzet.** Amikor a gazdaságot szigorú pénz- és hitelpolitika jellemzi, a kereskedelmi hitelek feltételei is szigorodnak.
- **Az ágazati, szakmai sajátosságok.** A hitelezési időszakot befolyásolja a termékek tartóssága. Például iparcikkre hosszabb a fizetési határidő, mint a romlandó árukra.
- **A vállalati jellemzők.** Az eladó és a vevő pénzügyi ereje. Ha a vevő pénzügyi ereje nagyobb kedvezőbb fizetési feltételekre számíthat, illetve ha az eladó pénzügyileg erős, könnyebben tud kedvező feltételeket ajánlani a vevőnek.

A kereskedelmi hitel forrásokon belüli súlyát alapvetően az üzleti tevékenység típusa és a vállalkozás mérete határozza meg.

A kereskedelmi vagy céghitel alkalmazása előnyös, mert

- rugalmassá és a pénzügyi intézetektől függetlenné teszi a kereskedelmi kapcsolatokat,
- jól felhasználható új cikk bevezetésére,
- elősegíti az átmeneti pénzhiány megszüntetését,
- olyankor is alkalmazható, ha már a bank nem nyújt hitelt.

Hátrányai:

- A hitelt nyújtó fél számára lekötött pénzt jelent, ami gátolja a forgalombővítést.
- Ez az úgynevezett hitelnújtás kockázatos is az eladó számára, ezért például amikor a szokásosnál nagyobb pénzügyi szükségletről vagy nagyobb hitelezési kockázatról van szó, a szállító és a vevő valamilyen fizetési biztosításban állapodnak meg.

2. Váltóleszámítolás

A váltóleszámítolás is rövidlejáratú finanszírozásnak tekinthető.

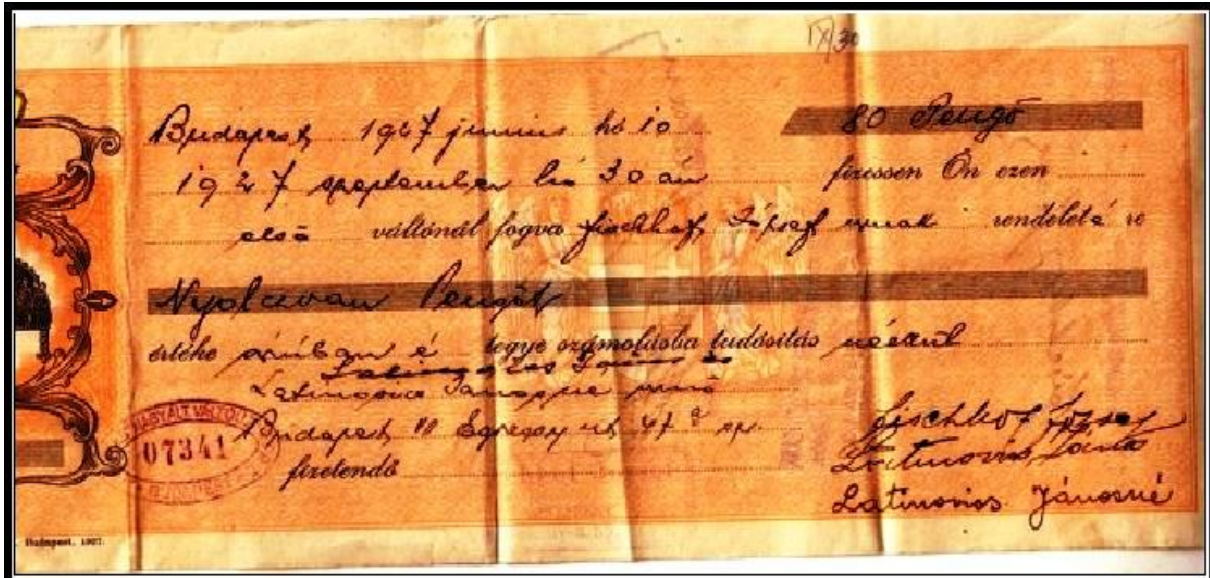
A váltó mindkét fél számára előnyös, mert rugalmasabb piaci kapcsolatokat eredményez és segítséget nyújt az átmeneti pénzzavarok kiküszöbölésére. Ha a váltó birtokosa még a váltó esedékessége előtt szeretne pénzéhez jutni, ezért a váltót a banknál leszámíttatja.

A váltóleszámítolás azt jelenti, hogy a birtokos a váltót még annak lejáratá előtt egy banknak eladja, azaz átruházza, illetve forgatja a bankra. Ez a megoldás a váltó tulajdonosának bizonyos kamatvesztést jelent, így természetesen csak abban az esetben alkalmazza, ha sürgősen pénzre van szüksége.

A váltó használatából származó előnyök:

- Fizetési eszközként alkalmazható, adott cég likviditási helyzetét javítja, mert követeléseit egy részét fizetési eszközzé alakítja át.

- Hiteleszközként működik. Bármilyen esedékességgel kiállítható, ezért a kereskedelmi vagy céghitel nyújtásának eszköze, megtestesíti a rajta lévő követelést, leszámítható, átruházható, tehát tényleges pénzzé alakítható.
- Több partner (kibocsátó, elfogadó, váltóbirtokos, bank stb.) között is hiteleszköz.
- Biztosítékként szerepet kap, mert mint értékpapír, az egyik legmobilabb befektetés. A váltóval alakítható a likviditási helyzet.

3. ábra. Váltó 1927-ből²

3. Rövidlejáratú bankhitelek

A tárgyalások (megállapodások) révén szerzett források között kiemelkedő a bankhitel.

A **hitel** a saját forrásokat kiegészítő forrás, pénzeszközök időleges átengedése meghatározott lejáratra, kamat fizetése ellenében.

A hitelszükségletet kiváltó ok lehet:

- a bevételek és a kiadások közötti időeltérés,
- a saját források átmeneti csökkenése,
- taktikai készletvásárlás,
- taktikai raktárra termelés, készlettartás,
- export kinnlevőségek növekedése,
- importhoz a forintfedezet biztosítása,
- a termelés vagy az értékesítés szezonális jellege.

² Forrás: www.reszvenykovteny.hu -2010-07.18.

A rövidlejáratú bankhitelek tipikus formái pl.:

- Nyitott hitelkeret. A hitelkeret összegéig az adós az igénybe vett hitelt egy összegben fizeti vissza.
- Rulírozó hitel. A megítélt hitelkeret terhére felvett kölcsön csökkenti a hitelkeretet.
- Áthidaló hitel. Az átmeneti forráshiány megszüntetésére, a rendkívüli beszerzésekre forrást jelentő, eseti jelleggel.
- Folyószámlahitel. A hitelintézet meghatározott időtartamra, meghatározott összegű hitelkeretet tart nyilván ügyfele pénzforgalmi számláján.
- Kaució hitel. A bank kezességet vállal ügyfele tartozásáért.
- Elfogadvány hitel. A bank meghatározott pénzügyi keretet bocsát ügyfele rendelkezésére, és hozzájárul ahhoz, hogy a keret felhasználásaként ügyfele a bankra váltókat intézvényezzen.
- Fedezet nélküli hitelek. A bank külön biztosítékot nem köt ki a hitelnújtás feltételeként.
- Fedezettel bíró hitelek. Személyi (kezesség vagy garanciavállalás) vagy dologi (jelzálog vagy kézizálog) biztosíték mellett nyújtott hitelek.

A bankhitelt (bankkölcsönt) szerződésben rögzítik és felhasználása is csak a szerződésben foglaltak szerint lehetséges.

4. A faktoring ügylet

A **faktoring ügylet** a rövidlejáratú követelések refinanszírozásának egyik módja. Lehetővé teszi, hogy az eladó határidős követeléséhez még a határidő lejárta előtt hozzájusson.

A *faktoring* az áruszállításból, szolgáltatásnyújtásból származó rövid lejáratú követelések folyamatos megvásárlását, kezelését jelenti.

A faktor igen jelentős kockázatot vállal át, hiszen előfordulhat, hogy a követelés részben vagy egészben behajthatatlan, ezért legtöbbször fenntartja a visszkereseti jogot, hiszen jövőbeni, még meghatározatlan követelések átvételéről kötnek szerződést.

A faktoring leggyakrabban alkalmazott formája a **faktoring keret-megállapodás**, amely meghatározott vevőkre és időszakra vonatkozik. Ez mindkét fél számára kedvező, hosszabb távú kapcsolat kiépítését jelenti.

ii. Hosszúlejáratú idegen források

1. Hosszúlejáratú bankhitelek

A kereskedelmi bankok nyújtják a hitelképes vállalatok számára. A hitel a hitel igénybevevő részéről hitelkérelem benyújtásával indul. A hitelkérelmet a bank elbírálja és az általa hitelképesnek minősített vállalkozásoknak folyósítja, ha az általa támasztott egyéb követelményeknek is megfelel.

A hosszúlejáratú bankhitelek az egy éven túl visszafizetésre kerülő kölcsönök.

A hosszú lejáratú hitelek elbírálásához több idő szükséges és általában üzleti tervvel kell alátámasztani a hitelfelhasználás megtérülését.

A hitelképesség feltételei:

- A vállalat termékei értékesítése révén rendszeres bevétellel rendelkezzen.
- Jövedelmezően gazdálkodjon.
- Ne legyenek lejárt tartozásai.
- Általános megítélése kedvező legyen (a vezetés színvonala, innovációs képessége).
- A hitelképességet a bank a hitelkérelemmel benyújtott dokumentumok (zárómérleg, eredmény-kimutatás, cash flow) alapján bírálja el.

A hitel folyósításának egyéb feltételei

- A bank úgy ítéli meg, hogy az a beruházás, amelyhez a hitelt igénybe veszik, kitermeli a hitel visszafizetésének forrását. Ezt a benyújtott üzleti tervből tudja megállapítani.
- A hitel folyósításának egyik feltétele, hogy a vállalkozás meghatározott arányú önerőt is tudjon biztosítani a beruházáshoz.
- A bank a hitel visszafizetésének garantálására különböző biztosítékokat is kér a vállalattól. Ilyen biztosíték lehet, dologi biztosíték (vagyon tárgyak tulajdonjoga szabad átruházásának korlátozása, jelzáloggal terhelik az ingatlant), vagy személyi biztosíték (kezességvállalás). Minél hosszabb lejáratú hitelt kér a vállalat, annál szigorúbb feltételeknek kell megfelelnie.

A VÁLLALKOZÁSOK TIPIKUS KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSAI (HITEL, LÍZING, ÉRTÉKPAPÍROK)

Standard Kérelem Dokumentáció Vállalkozásnál

A) Hitelkérelem vállalkozások részére

I. Ügyfél kiemelt adatai

Ügyfél (vállalkozás) Neve:

Székhelye:

Vállalkozás vezetője:

Telefon:

Fax:

Banki kapcsolattartó:

Telefon:

Fax:

Egyéni vállalkozónál

Anyja neve:

Szül. hely és idő:

Lakcím:

A dőszám / A dőazonosító jel:

Vállalkozói/ősterm elői igazolvány száma:

Alapítás dátuma:

Cégbejegyzés dátuma:

A dőszám:

Cégjegyzékszám:

KSH - szám jel:

TEAOR-kód:

Saját tőke alapításkor (eFt)

Saját tőke jelenleg (eFt)

Foglalkoztatottak átlagos száma kérelem benyújtását megelőző év végén (fő)

Jelentősebb telep helyek:

Telephely jellege¹

Telephely címe

II. Gazdálkodással kapcsolatos adatok

Főbb vevők (minimum a 3 legnagyobb):

Név	Éves bruttó forgalom eFt ²	Átlagos követelés-állomány eFt	Átlagos fizetési futamidő (nap)	Arány az éves (nettó) árbevételből %

Főbb szállítók (minimum a 3 legnagyobb):

Név	Éves bruttó forgalom eFt ²	Fizetési futamidő (nap)	Átlagos kötelezettség-állomány eFt

Költségvetési szervek felé fennálló tartozások (eFt)

Megnevezés	APEH-adók	APEH-TB	VPOP	Helyi adók
Összeg				
Ebből lejárt				
átütemezett				
Lejárt tartozás kezdete				

Tulajdonosok által befizetett és fennálló tagi kölcsön összege:

(eFt)

III. A vállalkozás tevékenységének rövid ismertetése:

¹ Termelőüzem, feldolgozóüzem, raktár stb.

² Kérelem benyújtását megelőző évi tény

4. ábra. Hitelkérelem minta³

³ Forrás: www.otpbank.hu -2010-07-16.

2. Állami támogatás

Alapvetően a vállalatok részesülhetnek különféle **állami támogatások (szubvenciókban)**. Ezeket pl. a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség⁴ által kiírt országos, regionális ill. a helyi (pl. vállalkozásokat támogató projektek) pályázatok útján lehet elnyerni.

Ennek révén lehetséges úgy jutni tőkéhez, hogy azt nem, vagy csak a juttatás egy részét kell visszafizetni. Lehetséges egy normál hitelkonstrukcióhoz hasonló formában is, de itt általában az jellemző, hogy az alapjuttatásként nyújtott hitel kamatlába alacsonyabb, mint a normál piaci kamatláb.

3. Lízing ügylet

A lízing olyan szerződéses kapcsolat, amelynek szereplője a lízingbe adó és a lízingbe vevő.

A lízing a termék átadása olyan szerződés alapján, amelyben a terméket határozott időre szólóan, de legalább 365 napot meghaladó időtartamra bérlik .

Jellemzői:

- Lényeges, hogy lízing esetén a tulajdonjog és a használati jog szétválik. A szerződés időtartama alatt a tulajdonjog a bérbe adót, a használati jog a bérbevevőt illeti meg.
- A lízingbe adó olyan vállalkozási tevékenységet végez, amelynek keretében azzal a céllal állít elő vagy vásárol tárgyi eszközöket, hogy azokat tartósan, meghatározott díj ellenében más vállalkozásnak használatra átadja.
- A lízingbe vevő a lízingbe adótól a lízingszerződésben foglalt feltételek szerint tartósan bérbe veszi a vállalkozási tevékenységhez szükséges tárgyi eszközöket.

A lízing fajtái:

- pénzügyi vagy finanszírozási lízing,
- operatív vagy működési lízing,
- speciális lízingek,
- "sale and lease back" és
- revolving lízing.

1. **A pénzügyi vagy finanszírozási lízing** olyan megállapodást jelent, amely szerint a bérbe adott eszköz használatát a használatba vevő szempontjából külső tőkével finanszírozzák. Időtartama 3–5 év és a szerződés visszavonhatatlan. A bérbe vevő olyan bérleti díjat fizet, amely fedezi a beszerzési költséget, a bérbe adó költségeit, az éves kamatokat és a bérbe adó hasznát is. A futamidő végén a lízingelt eszköz a lízingbe vevő tulajdonába kerül.

⁴ <http://www.nfu.hu/>, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján érdemes tájékozódni.

2. **Az operatív vagy működési lízing** olyan szerződés, amellyel meghatározott időszakra jut az eszközhöz a bérbe vevő. A lízingszerződés a bérbe vevő kívánságára bármikor megszüntethető. A lízingdíj ebben az esetben nem fedezi az eszköz beszerzési, kamat- és egyéb költségeit, a befektetés csak többszöri bérbeadással térül meg. A futamidő végén a lízingelt eszközt visszaadják a lízingbeadónak.
3. A **"sale and lease back" =visszlízing** speciális forma. Az eszközt tulajdonosa vagy gyártója lízingszerződést köt az adott eszköz használati jogára és ugyanúgy üzemelteti, mint amikor az eszköz a tulajdonában volt. A bérleti díj forrása az üzemeltetésből származó bevétel. E forma előnye, hogy a volt tulajdonos (a jelenlegi bérbe vevő) az értékesítés folytán bevételhez jut, ugyanakkor nem kell megválnia az eszköztől, azt tovább használhatja.
4. A **megújuló (revolving) lízing** a működési lízingnek egy speciális formája. A megújuló lízingnél a bérbevevő jogosult a szerződés lejáta után a berendezést újabbra cserélni.

4. Forfait finanszírozás

Francia eredetű szó, bizonyos dolgokról való lemondást jelent. Ez esetben az eredeti jogosult (exportőr vállalat) az őt megillető követelésről mond le a forfaitőr (a követelést átvállaló pénzügyintézet) javára. A forfait finanszírozás gépek, beruházási javak szállításából és az ezekhez kapcsolódó szolgáltatásokból vagy áruszállításokból adódó későbbi időpontban esedékes követelések megvásárlását jelenti.

Közép ill. lejárátú (6 hónaptól 6 évig) követelések átruházása, ált. fix kamatozás mellett történik.

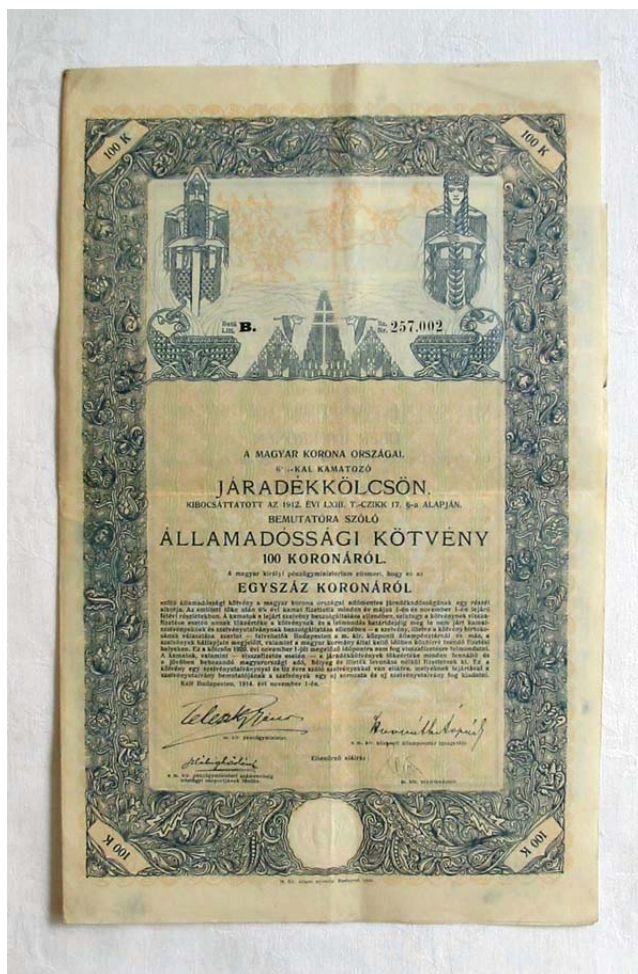
Lényege, hogy a forfaitőr visszkereset nélkül megvásárolja az exportőrnek a hitelre eladásból fakadó, váltóval fedezett követeléseit, jutalékfizetés ellenében.

5. Kötvény kibocsátás

Közép- és hosszú távú forrásszerzési lehetőség a kötvény kibocsátás.

A vállalat finanszírozási források megszerzése érdekében kötvényt bocsát ki, amelyben vállalja, hogy a kötvény lejáratakor, visszafizeti a kötvény megvásárlóinak a kölcsönadott pénzeszeget, addig pedig kamatot fizet számukra.

A kötvény tehát egy hitelviszonyt megtestesítő közép vagy hosszú lejáratú értékpapír. A kötvény kibocsátója így jut pénzhez és meg tudja valósítani fejlesztési elképzeléseit.

5. ábra. Államkötvény 1914-ből⁵

3. Várható bevételek és kiadások számbavétele

Annak érdekében, hogy a vállalkozás fizetőképességét megőrizze, szükséges a pénzügyi folyamatok előrelátása és vezérlése, a pénzeszközök jövőbeli forrásának és felhasználásának előrejelzése. Ezt a célt szolgálja a **finanszírozási (más néven likviditási, vagy várható bevételek–kiadások számbavétele) terv**.

A **likviditási terv** jellemzően forgalmi szemléletben, a várható bevételek és kiadások egybevetésével készül. Elkészítésével a vállalkozás megpróbálja felmérni az adott időszak alatt várható valamennyi pénzbevételét és pénzkidadását, majd ezek egybevetésével a nettó pénzáramot.

⁵ Forrás: www.reszvenykotveny.hu –2010-07-18.

A terv összeállításának lépései:

- az értékesítés előrejelzése,
- a pénzbevételek előrejelzése,
- a kiadások előrejelzése,
- az időszak nettó pénzáramlásának becslése.

A várható pénzállomány nagysága: nyitó pénzkészlet + az adott időszak várható bevételei – az adott időszak várható kiadásai.

A finanszírozás feladata a számlaegyenleg kívánatos határok között tartása a lehető legkisebb finanszírozási költség mellett.

A helyesen elkészített terv hasznos eszköz a pénzügyi vezetés számára, mivel

- jelzi a finanszírozási szükségletet (mind időben, mind összegben),
- előre jelzi a pénzügyileg nehéz időszakot,
- lehetővé teszi, hogy a vállalkozás időben tegye meg a szükséges intézkedéseket,
- növelheti a vállalkozás hitelképességét, megbízhatóságát.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Olvassa el az alábbi híreket és utána tájékozódjon a PSZÁF honlapján a lehetőségekről!

"Mintegy 50 pénzügyi vállalkozás 400 konstrukciója vált elérhetővé és összehasonlíthatóvá az ingatlanlízing, fogyasztási és jelzáloghitel, a megtakarítás fedezete mellett nyújtott kölcsön és a hitelkártya termékeknél.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete a lakossági ügyfelek tájékozódását segítő hitel- és lízingválasztó programja mellett rövidesen sor kerül a **pénzügyi vállalkozások gépjármű- és számlahiteleinek közzétételére is**. 2010 júliusában pedig a hitelintézetek (így a kereskedelmi bankok) több tízezer lakossági hitel- és lízingkonstrukciója is megismerhető lesz a rendszerben.

Az ügyfelek pontosabb tájékoztatását szolgálja, hogy az új internetes termékválasztó programba miniszteri rendeletek előírása alapján kötelező adatokat szolgáltatniuk az érintett pénzügyi intézményeknek – szemben az eddigi, önkéntes információközléssel. Ha a pénzügyi intézmények által közölt kondíciók esetleg jogszabályba ütköznek – például az adott hiteltípus előtörlesztési díjának mértéke magasabb a 2010 márciusától törvényben előírt maximumnál – az adatszolgáltatás alapján a Felügyelet fogyasztóvédelmi vizsgálatot is indíthat.

A termékválasztó programban a hitelek, lízingkonstrukciók mellett az ügyfelek a választást megkönnyítő fogyasztóvédelmi információkat, pénzügyi szótárt, mérlegelendő szempontokat és figyelemfelhívásokat is találnak.

Azoknak, akik nem tudják, hogy pontosan milyen típusú terméket keresnek, a döntést megkönnyítendő, több lépcsős segítő program áll rendelkezésre. Ha pedig egy ügyfél számára több konstrukció jellemzői tűnnek megfelelőnek, a kiválasztott termékek összehasonlítását külön alkalmazás segíti. "⁶

<http://apps.pszaf.hu/termektablak.webui/>

- Milyen finanszírozási eszközök összehasonlításában segít a PSZÁF honlapja?

⁶ Forrás: <http://tudatosvasarlarlo.hu/cikk/online-hitel-es-lizingvalaszto-program-indult>

2. feladat

Tegyen javaslatot az alábbi eseteírásban szereplő kérdések megoldására! A feladat egyéni vagy csoport (projekt) munkában is feldolgozható!

Családja azt tervezi, hogy régi családi házukat kibővítené, felújítaná (mivel a gyerekek középiskolások lettek és "kinőtték" eddigi otthonukat). A kivitelezés megvalósításához nem rendelkeznek elég pénzzel, így hitelt szeretnének fölvenni.

Milyen szempontokat kellene végig gondolniuk a hitel felvétele előtt ill. hogyan tájékozódhatnak a különböző lehetőségek között?

Segítségül olvassa el az alábbi cikket!

"Milyen kockázatai vannak a hitelfelvételnek?"⁷

"A hitelfelvétel segíthet céljaink gyorsabb elérésében, de nagyon ráfázhatunk, ha nem vagyunk elég előrelátók. Néhány tipp, mire érdemes figyelni ilyen esetben.

- A gyakran több évre, lakáshitelek esetén akár több évtizedre kiható hiteldöntések előtt érdemes időt szánni a **kockázatok mérlegelésére**. Ha a pénzügyi teherbíró-képességünk által indokoltnál nagyobb hitelt veszünk fel, akkor megnő annak az esélye, hogy a hitelt nem tudjuk maradéktalanul visszafizetni.
- Amennyiben az adós a **törlesztőrészek teljesítésével tartósan késik**, a hitelező felmondhatja a szerződést, és az abból eredő tartozás megfizetését egy összegben kérheti. A szerződés felmondását követően a hitelező számos módon érvényesítheti követelését. Így az adós – ha rosszul mérte fel törlesztési képességét, és anyagi lehetőségeit meghaladó mértékben eladósodott – **elveszítheti a hitel fedezetéül szolgáló vagyontárgyat**, lakóingatlana esetében lakhatása kerülhet veszélybe.
- Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy **a késedelmes fizetés** és a követelésérvényesítés – sokszor jelentős összegű – **költségei is az adóst terhelik**. Amennyiben a vagyontárgy értékesítéséből nem fedezhető a hiteltartozás és az egyéb járulékos díjak, költségek összege, az adóst még további fizetési kötelezettség is terheli.

⁷ Forrás: <http://tudatosvasarlarlo.hu/cikk/milyen-kockazatai-vannak-hitelfelvetelnek>

- Emellett, ha az adós a mindenkori minimálbért meghaladó összeggel több, mint 90 napja tartozik, **adatai bekerülnek a Központi Hitelinformációs Rendszerbe** (KHR, korábbi közismert nevén BAR-lista). Ez jelentősen megnehezíti, illetve sokszor kizárja a későbbi hitelhez jutás esélyét.

A törlesztőrészlet megemelkedhet!

- A devizahitelek kockázataival kapcsolatban nézd meg a PSZÁF devizahitelekről szóló részletes fogyasztóvédelmi tájékoztatóját! Mielőtt hitelt vennél fel, **használd a Felügyelet honlapján elérhető hitelkalkulátort!**
- A felvett kölcsönt és azok kamatait az adósnak meghatározott idő (a hitel futamideje) alatt általában havonta kell törlesztenie a hitelező felé. A hitel lehet állandó (fix) vagy a futamidő alatt változó kamatozású. **Fix kamatozású** hitelnél a futamidő alatt az ügyleti kamatláb nem változik függetlenül attól, hogy időközben a piaci kamatok nőnek vagy csökkennek.
- **Változó kamatozású** hitelnél a futamidő alatt a kamatláb megváltozhat. A kamatláb emelkedése esetén a **törlesztőrészlet megemelkedik**. Némely konstrukciónál a törlesztőrészlet emelkedése helyett a futamidő növekszik, így további törlesztőrészlet fizetési kötelezettség keletkezik.
- A törlesztőrészletet **a deviza alapú hiteleknél** a külföldi deviza kamatszintjének változása mellett a forint/deviza árfolyama is jelentősen befolyásolhatja. A deviza alapú hiteleknél tehát kettős kockázati hatás érvényesül.

Mekkora törlesztőrészletet vállaljak?

- **Jelentősen megnehezül a hiteltörlesztés**, ha az adós vagy a háztartásában élők jövedelme csökken, esetleg elveszíti a munkáját, vagy váratlan kiadások merülnek fel. Javasolt olyan mértékű tartalékot képezni, amely segítségével hosszabb ideig, pl. 6–12 hónapig tudod folytatni a hitel törlesztését. Ennyi idő alatt lehetőség van új munkahelyet találni, a hitelnnyújtóval a feltételeket újratárgyalni.
- Hitelfelvétel előtt alaposan gondold végig, hogy **a jövedelmed mekkora részét tudod** – váratlan események bekövetkezése esetén is – **törlesztésre fordítani**, illetve esetleges jövedelem csökkenés esetén vannak-e tartalékaid!
- **Ha nehéz helyzetbe kerülsz, mihamarabb vedd fel a kapcsolatot a hitelezővel**, és egyeztess a szerződés átütemezésének lehetőségeiről!
- A hitel kiváltása érdekében egy újabb növekvő terhet jelentő hitel felvételével könnyen adósságörvénybe kerülhetsz, és egyre nagyobb adósságot kell törlesztened!"

Feladat:

A fentiek figyelembe vételével röviden foglalja össze a legfontosabb tanácsokat, melyek a családnak figyelembe kell vennie a hitel felvétel előtt!

3. feladat

Három barátnő Klotild (aki a vállalkozás vezetője), Kati (az értékesítési vezető), Kitti (a beszerzési vezető), kozmetikai termékek terjesztésével, kis- és nagykereskedelmével és viszonteladással foglalkoznak. Vállalkozásuk föllendült, így egy önálló üzletet nyitnának a FORGALMAS üzletközpontban (3 alkalmazottal), ahol a kozmetikumok, kiegészítők kiskereskedelmi értékestése, termékbemutatók, kozmetikai tanácsadás és a megrendelők számára házhoz szállítás lebonyolítása is történne. Az új üzlet megnyitásához a finanszírozási lehetőségeket is átgondolják.

Milyen forrásokat bevonásával támogathatnák a vállalkozás eredményes működését?

4. feladat

Mi az a THM? ⁸ (A fogalomról hasznos információkat gyűjthet a PSZÁF honlapján.)

Tekintse át az alábbi feladatot!

A Sztár kft 120 napra forgóeszköz hitelt vesz fel a bankjától. A hitel összege 3 millió Ft, kamat 15 %. Egyszeri kezelési költség a hitelösszeg 1 %-a, folyósítási jutalék 1 % Szerződéskötési díj 0,5% biztosítási díj 20 000 Ft. A visszafizetés és kamat lejáratkor egy összegben esedékes.

A Teljes Hiteldíj mutató a hitelköltség %-os kifejezése.

Egyszerűsített számítása⁹:

$THM \% = (\text{Hitelköltség} / \text{ténylegesen kézhez kapott összeg}) \times (365 \text{ nap} / \text{futamidő napjai})$

Válaszolja meg a következő kérdéseket:

- A bank a hitel folyósításakor mekkora összeget bocsát a vállalat rendelkezésére?
- A vállalat a hitel lejáratkor mekkora összeget fizet a banknak?
- Mennyi a hitelköltség?
- A hitelköltség hány százalékos hiteldíjnak felel meg?

⁸ http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/iranytu_jobbmenu/thm

⁹ A számítására vonatkozó részletes előírásokat a 41/1997. (III. 5.) Korm. Rendelet tartalmazza.

MUNKANYELV

MEGOLDÁSOK

1. feladat.

A program a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások által kínált, meghatározott típusú lakossági hitel- és ingatlanlízing-termékeket mutatja be, az alábbi területeken:

Lízing

- Ingatlanlízing
- Új ingatlanhoz
- Használt ingatlanhoz

HITELEK

- Számlahitelek
- Fogyasztási hitelek
 - Személyi kölcsönök
 - Áruhitel
 - Gépjárműhitel
- Jelzáloghitel
 - Lakáscélú hitelek
 - Szabadfelhasználású jelzáloghitel
- Megtakarítás fedezete melletti hitelek
- Hitelkártyák

2. feladat.

- A pénzügyi teherbíró-képesség vizsgálata, pl. **a jövedelem mekkora részét tudja** – váratlan események bekövetkezése esetén is – **törlesztésre fordítani** illetve esetleges jövedelem csökkenés esetén vannak-e tartalékok?
- A **kockázatok mérlegelésére**, pl. ha törlesztőrészek teljesítésével tartósan késik, elveszítheti a hitel fedezetül szolgáló vagyontárgyat, lakóingatlana esetében lakhatása kerülhet veszélybe.
- **Fix kamatozású** hitelnél a futamidő alatt az ügyleti kamatláb nem változik függetlenül attól, hogy időközben a piaci kamatok nőnek vagy csökkennek.
- **Változó kamatozású** hitelnél a kamatláb emelkedése esetén a **törlesztőrészlet megemelkedik**.
- A devizahitelek kockázatainak vizsgálata. A törlesztőrészletet **a deviza alapú hiteleknél** a külföldi deviza kamatszintjének változása mellett a forint/deviza árfolyama is jelentősen befolyásolhatja.

3. feladat.

Kft vállalozási forma működnek ill. kisvállalkozásnak tekinthetők , így ez is meghatározza az igénybe vehető hosszú távú (rövidtávú nem ajánlott!) finanszírozású formákat pl. :

- Milyen mértékű saját forrással rendelkeznek? Önfinszírozás mértéke?
- A már meglévő résztulajdonosok további részesedésének növelése ill. új tulajdonosok bevonása.
- Hosszúlejáratú idegen források közül az alábbiak ajánlhatók:
 - hosszúlejáratú bankhitelek,
 - különféle állami támogatások (szubvenciókban). Ezeket pl. a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség¹⁰ által kiírt országos, regionális vagy helyi (pl, vállalkozásokat támogató) pályázatok útján lehet elnyerni.
 - lízing ügylet.

4. feladat.

- a) Hitel összege – hitelebírlás költségei (egyszeri kezelési költség a hitelösszeg 1 %-a + folyósítási jutalék 1 % + szerződéskötési díj 0,5% +biztosítási díj 20000 Ft) =
 $3.000.000 \text{ Ft} - 95.000 \text{ Ft} = \mathbf{2.905.000 \text{ Ft}}$ ténylegesen folyósított összeg
- b) Hitel összege + hitelkamat = visszafizetett összeg
 $3.000.000 \text{ Ft} + \{3.000.000 \text{ Ft} \times (120 \text{ nap}/365 \text{ nap} \times 0,15)\} = 3.000.000 \text{ Ft} + \{3.000.000 \text{ Ft} \times 0,049\} = 3.000.000 \text{ Ft} + 147.000 \text{ Ft} = \mathbf{3.147.000 \text{ Ft}}$
- c) Hitelköltség: $95.000 \text{ Ft} + 147.000 \text{ Ft} = \mathbf{242.000 \text{ Ft}}$
- d) Teljes Hiteldíj Mutató (THM %): $(242.000 \text{ Ft}/2.905.000 \text{ Ft}) \times (365/120 \text{ nap}) = \mathbf{0,083 \times 3,04 = 25,32\% !}$

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Jelölje meg azt az állítást, amely az indító mondatrészsel összeillesztve helyes megállapítást eredményez! (A döntésének megfelelő sor előtti betűt karikázza be. Egy mondathoz csak egy állítás jelölhető. Minden jó megoldás 2 pontot ér.)

1. A külső finanszírozás történhet

- a) tartalékolásból
- b) vagyon átrendezése révén
- c) új tulajdonostárs bevonásával(saját tőke megszerzésével)

2. A faktor ügylet tárgya

- a) rövid lejáratú követelések megvásárlása
- b) hosszú lejáratú követelések megvásárlása
- c) Lízing ügylet egy speciális formája

3. A kötvény

- a) lejárat nélküli, átruházható értékpapír
- b) csak névre szóló lehet
- c) a vállalkozásnál idegen tőkét megtestesítő értékpapír
- d) kizárólag fedezettel kerülhet kibocsátásra.

4. A részvény

- a) a tárgyi eszközök egy részének tulajdonjogát megtestesítő értékpapír.
- b) a tagsági jogokat megtestesítő értékpapír, amely bemutatóra vagy névre szóló.
- c) az értékesítési forgalom alakításában fontos szerepet játszó értékpapír.

2. feladat

Az alábbi mondatokban az állítás igaz vagy hamis. Jelölje meg a mondattal kapcsolatos állásfoglalását és röviden indokolja! Minden helyes és indokolt válasz 3 pont.

1. Kötvényeket csak az állam bocsáthat ki.

Indoklás:

A VÁLLALKOZÁSOK TIPIKUS KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSAI (HITEL, LÍZING, ÉRTÉKPAPÍROK)

2. A pénzügyi lízing lényege, hogy a lízingbe adó megvásárolja a lízingbe vevő által a gyártótól megigényelt tárgyi eszközt.

Indoklás:

3. A váltó leszámítolásán azt a tevékenységet értjük, amikor a váltó elfogadója a váltót megvásárolja a kibocsátójától.

Indoklás:

4. A belső finanszírozás sajátos módja a vállalat működésének racionalizálása.

Indoklás:

3. feladat

Egy vállalat pénzügyi adataiból a következő információk állnak rendelkezésre:

	Havi költségek	június 1.-7.	június 8.-14.	június 15.-21.	június 22.-28.
1. Árbevétel (ÁFÁ-t is tartalmazó bruttó áron):		7300	7300	8500	9200
2. Egyéb bevételek:		-	300	-	200
3. Szállítói követelések kiegyenlítése (ÁFÁ-t is tartalmazó bruttó áron):		7500	7600	7600	7600
4. Munkabér és közterhei:					
bruttó munkabér, bérfizetés június 3.	1500				
TB járulékok, befizetése június 12.					
- munkaadói	600				
- munkavállalói	150				
SZJA előleg, befizetése június 12.	450				
5. Májusi ÁFA elszámolása június 20.					

A VÁLLALKOZÁSOK TIPIKUS KÜLSŐ FINANSZÍROZÁSI FORRÁSAI (HITEL, LÍZING, ÉRTÉKPAPÍROK)

- fizetendő ÁFA	8200				
- előzetesen felszámított ÁFA	7600				
6. Egyéb					
- bérleti díj kifizetése június 28.	1000				
- pénzkészlet június 1-jén	1200				

1. A mellékelt táblázat segítségével készítse el a társaság június hónapra vonatkozó likviditási tervét!
2. Mennyi hitelt és mikor kell felvennie a társaságnak átmeneti forráshiányának fedezésére?
3. A hitel felvétel helyett tudna – e más megoldást javasolni a vállalkozás számára?

1.

	június 1.-7.	június 8.-14.	június 15.-21.	június 22.-28.
Nyitó egyenleg				
Bevételek				
Kiadások				
Egyenleg				
Záróegyenleg				

2. _____

3. _____

MEGOLDÁSOK

1. feladat

1-c, 2- a, 3-c, 4-b

2. feladat

1. Hamis – Más intézményi is kibocsáthat pl. vállalat, önkormányzat.
2. Igaz – Ezen a módon tulajdonképp a lízingbeadó hitelt nyújt a lízingbe vevő számára.
3. Hamis – Leszámítolásán azt a banki tevékenységet értjük, amikor a bank megvásárolja a váltót a váltó elfogadjától.
4. Igaz – Ezáltal tőke szabadul fel és ebből lehet a nyereséges területek működését finanszírozni.

3. feladat

1.

	június1.-7.	június 8.-14.	június 15.-21.	június 22.-28.
Nyitó egyenleg	+1200	100	-1100	-800
Bevételek	7300	7300 +300	8500	9200+ 200
Kiadások	7500	7600	7600	7600
	$1500 - (150+450) = 900$	$600 + 150 + 450 = 1200$	$8200 - 7600 = 600$	1000
Heti egyenleg = (bevételek- kiadások)	+100	-1200	+300	+800
Záróegyenleg (=Nyitó±heti egyenleg)	+100	-1100	-800	0

2. Mennyi hitelt és mikor kell felvennie a társaságnak átmeneti forráshiányának fedezésére?
június 8.-14. héten, 1.100.000 Ft-ot.

3. A hitel felvétel helyett tudna – e más megoldást javasolni a vállalkozás számára?

Pl. a kiadások ütemezésének átgondolása, egyes kiadások elhalasztása, átcsoportosítása.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Benkőné dr. Deák Ibolya, dr. Gyulai László, Illés Ivánné dr., Sztanó Imréné dr.: Pénzügyek (Perfekt, 2006.)

Dr. Tétényi Zoltán, Dr. Gyulai László, Gyulaffy Béláné dr.: Pénzügyi, finanszírozási feladatcsoport ismereteinek alkalmazása (Perfekt, 007-B/1998)

Juhászné Koppány Márta: Üzleti gazdaságtan 11. osztály (Műszaki Kiadó, 2006)

Bokor József: Vállalkozásgazdálkodási ismeretek (Booklands 2000 Könyvkiadó, 2002)

Posztós Tiborné, Vasné Botár Ágnes: Pénzügyi ismeretek (EDE-HUNGARY, Európai Távoktatás 2000.)

41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet a betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutatószámításáról és közzétételéről

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=penzforgalomrol_mindenkinek

<http://v2.penziskola.hu/>

<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/milyen-kockazatai-vannak-hitelfelvetelnek> – 2010.06.09.

<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/online-hitel-es-lizingvalaszto-program-indult>

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás (Önkonet Kft Budapest, 2001)

Gazdasági ismeretek tankönyv (Junior Achievemnet® Magyarország, 2006)

Alkalmazott közgazdaságtan, gazdasági és vállalkozási ismeretek munkafüzet (Junior Achievemnet® Magyarország, 2006)

<http://www.fn.hu/>

<http://www.dolceta.eu/magyarorszag/>

<http://www.pszaf.hu/>

<http://www.bankarnet.hu/vallalati-hitel>

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/iranytu_jobbmenu/thm

A(z) 0001–06 modul 017–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 341 01 0000 00 00	Autó- és motorkerékpár-kereskedő
51 213 01 0010 51 01	Eseményrögzítő
51 213 01 0010 51 02	Filmlaboráns
55 345 01 0010 55 01	Európai uniós üzleti szakügyintéző
55 345 01 0010 55 02	Kereskedelmi szakmenedzser
55 345 01 0010 55 03	Kis- és középvállalkozási menedzser
55 345 01 0010 55 04	Külgazdasági üzletkötő
55 345 01 0010 55 05	Nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző
55 345 01 0010 55 06	Reklámszervező szakmenedzser
55 345 01 0010 55 07	Üzleti szakmenedzser
52 341 05 1000 00 00	Kereskedő
52 341 05 0100 52 01	Bútor- és lakástextil-kereskedő
52 341 05 0100 52 02	Élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő
52 341 05 0100 52 03	Ruházati kereskedő
52 341 07 0000 00 00	Kultúrcikk-kereskedő
54 341 01 0000 00 00	Külkereskedelmi üzletkötő
52 725 01 0000 00 00	Látszerész és fotócikk-kereskedő
33 341 03 0010 33 01	Építőanyag-kereskedő
33 341 03 0010 33 02	Épületgépészeti anyag- és alkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 03	Járműalkatrész-kereskedő
33 341 03 0010 33 04	Villamossági anyag- és alkatrész-kereskedő
51 341 01 0000 00 00	Műszakicikk-kereskedő
51 341 02 0000 00 00	Régiségkereskedő
31 341 04 0000 00 00	Vegyesiparcikk-kereskedő
31 341 04 0100 31 01	Agrokémiai és növényvédelmi kereskedő
31 341 04 0100 31 02	Gyógynövénykereskedő
31 341 04 0100 31 03	Piaci, vásári kereskedő
31 341 04 0100 31 04	Sportszer- és játékkereskedő
33 215 02 0000 00 00	Virágkötő, -berendező, virágkereskedő
33 215 02 0100 33 01	Virágdekoratőr
33 215 02 0100 33 02	Virágkereskedő
52 341 06 0001 52 01	Antikvárium kereskedő

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

8 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató